

NACZELNE DOWÓDZTWO W. P.
(SZTAB GENERALNY)

7795 J
Poczta polowa 53, dn. 7. lipca 1921 r.

Oddział II Informacyjny
Ew: 6. 27890
№/II.

DO

WODZA NACZELNEGO /Adjutantura Generalna/.

w B e l w e d e r z e .

Finlandiya
Przedkłada się donwiadości raporty infor-
macyjny Attache wojskowego w Finlandji z dnia 21.
czerwca oraz raport jego w sprawie dymisji gabinetu
v. Gericha.

z załączniki.

w. z. Szefa Oddziału II.

SIKORSKI m.p.

Porucznik.

Za zgodność:

Wz
Siernaclista

O t r z y m u j a:
Szef Sztabu Generalnego.
Wódz Naczelny/Adjutantura Gener./
Pan Minister Spraw Wojskowych.

ADJUTANTURA GENERALNA
NACZELNEGO WODZA
L. dz. 7795 J
Wpłynęło d. 12. VII 1921 roku
Wyszło d. — 1921 roku
Załączników —

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

518

Republika Polska
w Helsingforsie
Attache Wojskowy.
No 1768

7795

Helsingfors dnia 21 czerwca 1921.

N.D.W.P. Szt. Gen. Oddz. II..... 4. egz.
Attache Wojskowy RRWL 1 "
Attache Wojskowy RYGA 1 "
Poseł Sokolnicki H.:FORS 1 "

Do **TAJNE.**

Naczelnego Dowództwa W.P Szt. Gen. Oddz. II.

P o c z t a - P o l o w a 53

R A P O R T - I N F O R M A C Y J N Y - F I N L A N D J A.

Ostatni raport informacyjny został wysłany za Nr. 1752 z dnia 13.VI.b.r.

Sprawy polityczne.

Sprawa związku Państw Nadbałtyck.:

Balt

Prezydent ministrów Vennola w interwiew z dnia 15.VI. b.r. z przedstawicielem szwedzkiego dziennika "Svenska Dagbladet" w sprawie związku bałtyckiego wypowiedział się jak następuje:
Oprócz przygotowywanych prac nad związkiem Estonji, Łotwy, Litwy, Polski i Finlandji tworzy się związek między pierwszymi trzema państwami (Est. Łot & Lit.) którego organizowanie się wita Finlandja z zadowoleniem. Co się tyczy wspólnej pracy między temi trzema państwami a Finlandją i Polską, to prawdopodobnie będzie ona prowadzona nadal. Praca ta ma na celu po pierwsze obronę przeciw bolszewizmowi i jego tendencję rozszerzenia się w Zach. Europie po drugie podtrzymanie i obronę na przyszłość istnienia powstałych na terytorium podległym dawniej Rosji nowych narodowych państw. Sprawa ta posiada znaczenie nie tylko dla Wschodniej Europy ale i dla całego kontynentu. Oprócz powyższych zadaniem wspólnej pracy jest uzgodnienie wspólnych interesów handlowych, aprowizacyjnych, komunikacyjnych i.t.p. wszystkich państw bałtyckich.

Współdziałanie wojskowe ma charakter obronny, bez agresywności jednak położenie zmieni się zasadniczo jeżeli Rosja zaatakuje nas lub wyjawia ku temu tendencję.

Współpraca państw Nadbałtyckich nie ma nic wspólnego ze stosunkiem Finlandji do Skandynawji i chociaż Finlandja ma starą

ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
New York

519

skandynawską kulturę ale musi z powodu sąsiedztwa z Rosją prowadzić odrębną od Skandynawji politykę.

Zjazd ministr.
Spr. Zagr. w Hel-
singforsie.
(bez Litwy)

W sprawie zjazdu ministrów spraw zagranicznych w Helsingforsie, to data nie została dotychczas jeszcze wyznaczona z powodu nie nadejścia odpowiedzi od Mejerowicza. Estoński min. spr. zagr. Piip z góry oznajmił swą zgodę na takie techniczne przeprowadzenie zwołania konferencji, które przyjmie Finlandja.

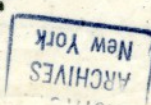
Tut. nasze poselstwo stara się o przyspieszenie rzeczzonego zjazdu, ażby mógł się on odbyć przed zjazdem ministrów spraw zagr. państw małego związku bałtyckiego, który Litwa zamierza zwołać w Kownie.

Wykazanie poprzed.

raportu "Sprawa Gericha"

Sprawa napaści prasowej ze strony gen. Gericha dowódcy Skyddskåru Helsingforskiego na Polskę i państwa Ententy z powodu prac nad zorganizowaniem związku bałtyckiego, nabiera ostrego charakteru. Jak podano w poprzednim raporcie rząd finlandzki postanowił dać dymisję Gerichowi i minister wojny wydał odnośny rozkaz pułk. Essenowi dowódcy wszystkich Skyddskårów Finlandji: pułk. Essen w ciągu kilku dni zwlekał z odebraniem dowództwa gen. Gerichowi nad Skyddskårem w Helsingforsie, poczem na przynaglenie ze strony ministra ^{wojny} ~~wojny~~ odpowiedział mu że minister wojny mógł jedynie skierować do niego odnośne "życzenie" a nie wydawać rozkazu, ponieważ zmiany personalne wśród oficerów Skyddskåru należą do kompetencji dowództwa Skyddskårów, która to organizacja stanowi autonomiczną jednostkę w sile zbrojnej Finlandji. Na powyższe po rozpatrzeniu ponownem sprawy przez rady ministrów, minister wojny wydał dnia 20. VI. b. r. rozkaz odbierający dowództwo Skyddskårów ^{od} pułk. Essena i mianujący na jego miejsce dotychczasowego szefa sztabu głównodowodzącego gen. Berga. Tegoż dnia gen. Berg po objęciu stanowiska dowódcy wszystkich Skyddskårów wydanym ze swej strony rozkazem zwolnił gen. Gericha ze stanowiska dowódcy Skyddskåru Helsingforskiego.

W związku z powyższymi zmianami personalnymi prasa germanofiliska atakuje zaciekle ministra wojny i rząd za szlachalność względem przedstawicieli obcych państw i daje do zrozumienia że sprawa jest wyzyskiwana przez rząd przeciwko oficerom Skyddskåru pochodzenia szwedzkiego.

Sprawa wysp Ålandzkich: W związku z zapowiedzianą w krótkiej decyzji Ligi Narodów, sprawa Ålandów denerwuje czynniki polityczne i opinię publiczną Finlandji. Szwecja prowadzi w tej sprawie aktywną politykę mającą na celu odwrócić decyzję Ligi Narodów.

Prezes ministrów Vennola w interwju z dnia 15.VI. b.r. z korespondentem sztokholmskiej "svenska Tagbladet" oznajmił, że według punktu widzenia Finlandji Ålandy poczynając już od wieków średnich stanowiły część składową Finlandji, jak również ze względów geograficznych stanowią one całość z Finlandją i dla gwarancji pokojowych stosunków na północy będzie najlepiej pozostawienie dotychczasowego stanu przynależności państwowej Ålandów. Prawo samookreślenia nie może być przyznane kilku gminom które nie stanowią oddzielnej jednostki i których mieszkańcy tworzą tylko jedną piętnastą część całej szwedzkiej ludności Finlandji.

Na zapytanie czy Finlandja przyjmie lojalnie wyrok Ligi, nawet jeśli by on był jej nie przychylny, Vennola odmówił odpowiedzi.

Oddziały wojska stacjonujące na Ålandach znajdują się tam tylko w liczbie potrzebnej dla utrzymania porządku.

Co się tyczy stanowiska Rosji sow. w sprawie Ålandów, to Vennola oznajmił że chociaż Rosja chce mieć głos w tej sprawie on jednak ma nadzieję że zostanie sprawa rozstrzygnięta między Szwecją a Finlandją bez wtrącenia się trzeciej strony.

Co się tyczy stanowiska rządu wobec obywateli pochodzenia szwedzkiego w Finlandji i ich praw, to staraniem rządu jest uznać wszelkie nieporozumienie co do praw językowych, " rząd finlandzki bowiem niechce prowadzić polityki finnizacyjnej"; w ten sposób zakończył interwju Vennola.

Z powodu aktualności sprawy Ålandów podaje się poniżej kilka uwag o strategicznym znaczeniu tych wysp.

Wyspy Ålandzkie stanowiące dalszy ciąg szcher północno-zachodniego wybrzeża zatoki fińskiej -stanowią dzięki swym naturalnym warunkom morskiej obrony doskonałą bazę dla floty. Powikłane, trudno dostępne dla większych jednostek bojowych floty szchery kryją akcję torpedowców, kanonierek, łodzi

podwodnych i.t.p. - przeciw nieprzyjacielowi usiłującemu dokonać desantu na wyspach, i dają małym statkom możliwość ukrycia się i kompletowania się w celu wykonania stamtąd nagłych wypadów. Ålandy bronią wejścia od południa do zatoki botnickiej i jej finlandzkiego wybrzeża dogodnego dla desantów i stanowiącego szpichlerz zbożowy całej Finlandji, i znajdują się na skrzydle lub tyłach nieprzyjaciela atakującego ze strony zachodniej lub południowo-zachodniej Finlandji. Akcja małych statków dla których Ålandy będą bazą może odciąć dowóz żywności i amunicji z zachodu dla armji, która zdołała już wylądować na wybrzeżu fińskiej lub botnickiej zatoki, i zmusza nieprzyjaciela dla zabezpieczenia morskiej linii komunikacji do zawładnięcia Ålandami, do czego potrzeba wielkiego nakładu siły i dłuższego czasu.

Dla wyzyskania powyższego należy jednak stworzyć szereg składow i doków dla tej bazy małych jednostek floty, z drugiej strony w razie zawładnięcia Ålandami przez przeciwnika, może on stworzyć z nich przejściową bazę i punkt oporu dla desantu w rej. Hangö - Åbo lub na wybrzeżu botnickiej zatoki. W razie neutralizacji Ålandów przez sielnię między niemi a Szwecją może być przeprowadzona flota transportowa do zatoki botnickiej którą Szwecja zechce użyć ewent. dla desantu na wybrzeżu tej zatoki. Korzyści neutralizacji wysp Ålandzkich dla Finlandji, trudno rozważać ponieważ tylko Szwecja jest stroną mającą powód na zasadzie woli większości ludności Ålandów należenia do Szwecji do akcji w tej sprawie przeciwko Finlandji.

Charakterystycznym jak wielkie przypisywano od dawna znaczenie Ålandom są słowa Caulaincourt'a z ^{czasu} ~~roku~~ wojny szwedzko-rosyjskiej 1808 - 9 r. że Finlandja bez Ålandów jest zamkniętą skrzynią od której zgubiono klucze.

PLSUDSKI
ARCHIVES
New York

PLSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Sprawy - wojskowe.

Zmiany personalne w dowództwie Skyddskåru podane są w nin. raporcie ad pkt. "sprawa związku bałtyckiego". - dymisja gen. Gerichsa i dalsze jej następstwa.

W załączniku podaje się budżet Skyddskåru na 1921 r. na sumę 25 milj.fmk.

W załączniku podaje się szemat organizacyjno - dyslokacyjny oddziałów straży pogranicznej podległej ministerium S.Wewnętrznych.

W dalszym ciągu załącza się następne N.Nr.Nr. Dziennika Rozk. Prezydenta (Nominacje i zmiany personalne) i Dz.Rozk.Ministerium Wojny, zawierające m.inn. wykaz drożyznianego ^{dotatku} ~~wydatku~~ i wysokości nowych poborów dla oficerów (rangi i funkcje odpowiadające dotychczasowym poborom patrz tut.raport Nr. 1533. "Siła Zbrojna Finlandji", z dn.4.III.b.r.

ARCHIVES
New York

ARCHIVES
New York

Stosunki z Rosją sowiecką

Prace mieszanej
Komisji

Pierwsze posiedzenia odbyło się dnia 13.VI.b.r., rozpoczęte przez przemówienia inauguracyjne, w których tymczasowy przewodniczący fińskiej delegacji Ahonen wyraził żal że komisja zbiera się tak późno bo dopiero pół roku po ratyfikacji traktatu Dorpackiego i że z tego powodu niemożna było uniknąć konfliktów między obu rządami i tego że normalne stosunki handlowe nie mogły się rozpocząć, na co odpowiedział krótko przewodniczący rosyjskiej delegacji Marchlewski wyrażając zadowolenie z rozpoczęcia obrad.

Ustalono że wspólne posiedzenia obu delegacji będą się odbywać kolejno pod przewodnictwem fińskiego i rosyjskiego prezesa. W obradach przyjęto język fiński i rosyjski z obowiązkowym tłumaczeniem na drugi. Rosyjska delegacja wyraziła życzenie powołania sekcji dla sprawy zwrotu statków i żeglugi, a przede wszystkim otrzymania Zatoki Fińskiej od min. co zostało odłożone do następnego posiedzenia, - dnia 14.VI.b.r na którym ustanowiono 5 sekcji:

terytorialną, prawną, ekonomiczną, komunikacyjną i morską.

Helsingfors dnia 21.VI.1921.

Handel z Rosją -Sowiecką.

Ignatiew przewodniczący sowieckiej misji handlowej w Helsingforsie zakupił osiem tys. ton papieru od finlandzkiego związku papierniczego za 30 milj. fińskich marek, z tego za 16 milj. papieru gazetowego z fabryki Valkea koski, za 7 milj. Fmk. z fabryki Jänsänkoski, za 3 milj.- z fabryki Kymmene i za 4 milj. papieru pocztowego z fabryki Tervakoski.

Oprócz tego bolszewicy zakupili w ostatnich dniach za 5 milj fmk. maszyn rolniczych i toporów z fabryki Fiskars i Bilnes i tłuszczu amerykańskiego z firmy Andersen Schylling., (patrz tutaj rap.Nr.1743 z dnia 10.VI.b.r.), transakcja zawarta dnia 4.VI.b.r).

Pełnomocnikiem Ignatiewa w prowadzeniu rokowań z wspomnianymi firmami był M. Rubinsztein, który poprzednio w końcu maja b.r. na zlecenie rządu sowieckiego zakupił w Sztokholmie za rosyjskie złoto ca. 50 milj. fińskiej waluty.

W tych dniach ma zostać podpisany kontrakt między bolszewikami a firmą "Puuvientiosuskunta" w Wyborgu na zakup drzewa za 10 milj. Fmk. Pośredniczy tej transakcji firma Gutzeit i synowie której rząd fiński posiada 60 % akcji.

20.VI.b.r. przybył do Åbo statek "Vellamo" ze Szwecji z ładunkiem mąki i kasz, z którym wyruszył w dalszą drogę do Piotrogradu. Statek "Vellamo" jak również "Ledsund" który pójdzie niebawem do Piotrogradu z ładunkiem tłuszczu i grochu będą stale utrzymywać komunikację towarową między Finlandją a Piotrogradem.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

525

Sytuacja ekonomiczna
w Finlandji.

Ciężki stan ekonomiczny Finlandji wyrażający się przede-
wszystkiem brakiem popytu z zagranicy na towary fińskie,
stałą przewyżką importu nad eksportem, zmniejszeniem produk-
cji tut. fabryk i spadkiem waluty staje się zagadnieniem
palącym.

Prasa komentuje sytuację ekonomiczną :

"Helsingi Sanomat" - dziennik oficjalny wyraża zapatrywania b.
pessimistyczne i podaje jako jedyny środek ratunku przed ka-
tastrofą ekonomiczną jak najdalej idącą oszczędność rządu i
społeczeństwa, i życie według środków. Hufvudstadsbladet
(szwedzka prawica) uważa że Finlandja ma manję wielkości,
żąda zmniejszenia reprezentacji zagranicą. Inne dzienniki
nawożują do reglamentacji importu.

Finl
Zawarcie układu handlowego Finlandji z Francją według
ostatnich wiadomości z Paryża znajduje się na pomyslniej drodze.

Lasy na północy Finlandji bada obecnie komisja niemiecka,
W skład której wchodzi reprezentanci firm Śląskich fabryk Bag-
dofa z Mannheimu i Szczecina celem zakupu obszarów leśnych
dla niemieckich fabryk papieru. W tut. Poselstwie niemieckim
do spraw leśnych pracuje od dawna prof. specjalista K.
Metzger. Komisją niemiecką towarzyszą eksperci leśni
ze strony rządu finlandzkiego.

Michał Wejtko
St. Pos...
putka

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

INSTITUTE
ARCHIVES
New York

526

Budżet Skyddskårów w Finlandji na 1921 r.

Rada ministrów zatwierdziła budżet Skyddskårów na 1921 r. zestawiony przez Główny sztab Skyddskåru na sumę 25 milionów fińskich marek.

Suma ta zostanie rozdzielona jak następuje:

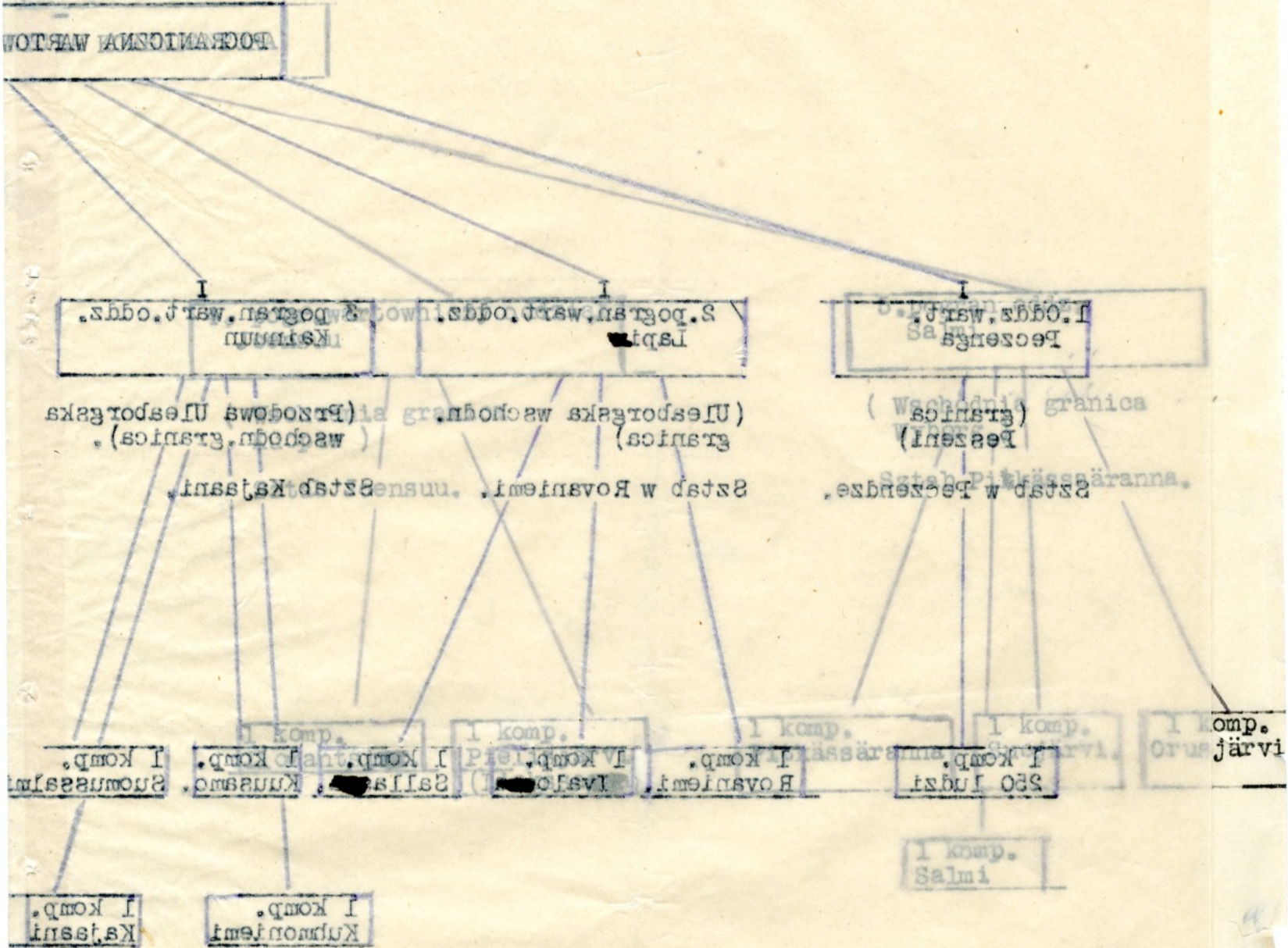
wydatki sztabu Głównego :	Fmk. 1,374,700.
" sztabów okręgowych	" 3,825,600.
kredyty dla okręgowych i rejonowych dowódców	" 5,565,000.
wydatki na wyszkolenie	" 2,590,000.
" na uzbrojenie	" 4,508,000.
" na umundurowanie	" 4,050,000.
kredyt na zakup naboju rewolwerowych firmy Kynoch Ltd.	" 3,000,000.
" na wydatki przypadkowe i nieprzewidziane	" 86,700.

Ogółem Finsk. Mk. 25,000,000.

M. S. S.

**Poselstwo Polskie
w Helsingforsie
Attaché Wojskowy.**

Załącznik do No 1768 [Raport informacyjny Finlandja]

UWAGA: (1 komp. ca 100 ludzi). W pażzierniku zajda zmiany.

M. Winiarski

139

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

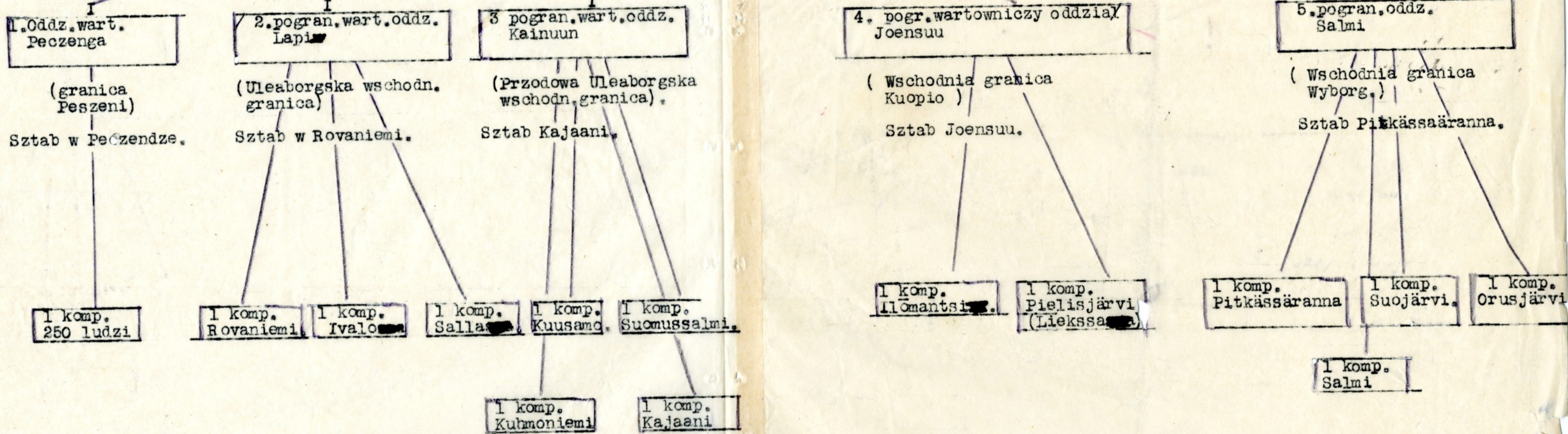
5289

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Poselstwo Polskie
w Helsinki
Attaché Wojskowy.

Lp. 1768 [niektóre informacje] [niektóre informacje]

POGRANICZNA WARTOWNICZA KOMENDANTURA

UWAGA: (1 komp. ca 100 ludzi). W październiku zajdą zmiany.

Handwritten signature

7795
POSŁYSTWO POLSKIE

Helsingfors dnia 23.VI.1921 r.

W HELSINGFORSIE

ATTACHE WOJSKOWY

Do

No.1781/2 zał.

Naczelnego Dowództwa W.P.Szt.Gen.Oddz.II.

Poczta Polowa 53.

Sprawa dymisji
Gen. GERICHA.

Niniejszym powtarzam i uzupełniam wiadomości podane w sprawie gen.Gericha w tut.rap.Informacyjnych Nr.Nr.1743, 1752 i 1768 z dn.10,13,21.VI.r.b. ze względu na to, że jego dymisja dana ^{gen. Gerichowi} przez rząd fiński na interwencje posłów aljanckich pociągnęła za sobą partyjną walkę wewnętrzną stronnictw centrowo-demokratycznych, popierający rząd z prawią germanofilską.

Jak meldowałem gen.v.Gerich szef Skyddskäru Helsingforskiego, zaciekle germanofil ogłosił w "Hufvudstadsbladet" artykuł polityczny w sprawie przystąpienia Finlandji do związku bałtyckiego, w którym to artykule wyraził bez ogródek opinię i program w tej sprawie całego kierunku germanofilskiego w Finlandji. Jego przyjaciele polityczni wybrali go jako narzędzie dla poruszenia sprawy bałtyckiej w przeddzień rokowań w Helsingforsie ministrów spraw zagranicznych Państw Bałtyku, licząc na to, że głos Gericha ze względu na jego popularność nie pozostanie bez echa, poruszy opinię i może zachwiać pozycję rządu. W rzeczonym artykule gen.Gerich ^{wystąpił} w b.ostrej formie przeciwko polityce francuskiej, w sposób ordynarny zaatakował Polskę wyrażając m.in. pewność co do jej upadku przypomniał "zdradę Włoch" a co do Lotwy, Litwy i Estonji że wejdą z powrotem w skład Rosji /załącznik Nr.1. podaje się dosłowne tłumaczenie tego artykułu ze szwedzkiego na francuski /.

W odpowiedzi na tę napaść nastąpił demarche w tut. ministerjum spraw zagr., posłów:francuskiego, rumunskiego /wziął udział dobrowolnie chociaż, chociaż artykuł nie wspomniał o Rumunji /, polskiego, włoskiego, -/oprócz demarchu, chcąc zaakceptować, że broni tylko Włoch wys-

- 2 -

tąpił na własną rękę z "artykułem odpowiadającym na zarzut zdrady" / i lotewskiego. Przewodniczący w tym demarchu ze względu na swą rangę poseł francuski Fabre zaznaczył, że postowie nie mieszają się do sposobu, w jakiej udzielona im zostanie satysfakcja, rumuński zaś Poseł dodał, że jeżeli fakt podobny zaszedł w Rumunii generał oprócz usunięcia ze służby otrzymał by jeszcze kilka miesięcy więzienia.

Minister spr.zagr. Holsti zdając sobie sprawę z tego, że Gericha w tym wypadku wysunęła i popiera cała prawica, chciał wyzyskać to niefortunne wystąpienie Gericha dla z mocnienia stanowiska Rządu udzielając dalego idącej satysfakcji interwenjującym posłom. Inspirowany przez Rdstiego rząd udzielił odpowiednich pełnomocnictw w tej sprawie Ministrowi Wojny i tenże dał rozkaz szefowi wszystkich Skyddskärów ppułk. Essenowi, dymisjonowania gen.Gericha.

Tu właśnie wykazały się luki w przepisach normujących stosunki między ochotniczą organizacją Skyddskäta a rządem, pod którego kierownictwem w zasadzie Skyddskär się znanuje, co nastąpiło okazję pułk. Essenowi do odpowiedzi że chociaż podlega on jako szef Skyddskära ministrowi Wojny, ale tenże nie może się mieszać do wewnętrznej organizacji i spraw personalnych Skyddskära i jego zarządzeń w tej dziedzinie, ponieważ dowódca Skyddskära jest wybierany przez organizację, w tylko zatwierdzany przez rząd. W toku prowadzonych pertraktacji między pułk.Essenem, ministrem wojny a rządem, które nie mogły doprowadzić do zgody, Pułk. Essen był u Prezydenta Stählberga z propozycją, że gen.Gerich dobrowolnie poda się do dymisji, a nie zostanie dymisjonowany na rozkaz z góry. Propozycja ta po krótkiej konferencji rządowej została odrzucona i Essenowi dano ultimatum na przyjęcie rozkazu Ministra Wojny w ciągu kilku godzin. Wypadki następowały szybko po sobie i w międzyczasie gen.Gerich i pułk.Es-en otrzymali depezę od okręgowych dowódców Skyddskära z wyrażeniem solidarności z przyjętym przez nich stanowiskiem i gotowości jak najdalej idącego podtrzymywania ich. Pułk.Essen rozkazu nie spełnił, wskutek czego został

dymisjonowany, a obowiązki szefa Skyddskäru minister wojny po-
wierzył tymczasowo szefowi Sztabu Głównodowodzącego gen. Bergowi,
który natychmiast po objęciu szefostwa udzielił dymisji gen.
Gerichowi i zwołał zjazd dowódców okręgowych Skyddskäru dla wy-
boru nowego Szefa. Prasa prawicowa przyjęła tę zmianę jako ma-
chinację rządową zaatakowała Berga jako zdrajcę pospołu z rza-
dem białej sprawy /patrz załącznik Nr. 3. tłumaczenie ze szwedzkie-
go na franc./.

Bergowi, chcącemu złożyć wizytę w klucie oficerów Skyddskäru
którego prezesem jest gen. Mannerheim, swrócono ostentacyjnie bi-
let. Przed zjazdem dowódców okręgowych gen. Berg zastrzelił się,
pozostawiając list, w którym pisał, że jako żołnierz nie mógł
nie spełnić rozkazu rządu i objął dowództwo w przekonaniu, że
robi dobrze dla ojczyzny i białych organizacji; możliwe, że się
mylił i postąpił niewłaściwie i z tego położenia, chcąc mieć
czyste sumienie, nie znajduje innego wyjścia, jak tylko pozabawić
się życia. x/

Jak widać z powyższego sprawa habrała wielkiego zagnienia i
pzeszła na tory walki wewnętrznej. Obecnie zanosi się na konf-
likty, których wynikiem może być dymisja rządu. Dalszy bieg spra-
wy zostanie zameldowany.

O C E N A.

Dla nas pracujących dłuższy czas na tut. gruncie powyższa
sprawa nie jest wcale dziwna i stanowi kolejną prowokację nie-
miecka wywołaną dla obalenia rządu, który prowadzi antyniemiecką
politykę i usunięcia niebezpieczeństwa zawarcia związku bałtyc-
kiego z udziałem Polski i dla wywołania radykalnej zmiany polity-
ki w stosunku do Niemiec.

Attache wojskowy

/-/ M. P o ż e r s k i

Pułkownik.

x/. U w a g a :

Fakt ten jest charakterystyczny dla dość wysokiego patryjo-
tyzmu małego narodu finlandzkiego, ponieważ jest to drugi podob-
ny wypadek, po samobójstwie przedstawiciela rządu w gminach Repola
i Porajärvi, który ja popełnił przy opuszczeniu tych gmin mających
przypaść na zasadzie traktatu Dorpackiego Rosji sow. - w chwili
opuszczenia flagi państwowej finlandzkiej.

7795

HUFVUDSTADSBLADET Helsingfors le 9 juin 1921 .

Nous savons reçu la lettre ci-dessous, portant la signature bien connue v.g. se portant a la question, de haute actualité, d'une alliance défensive balte, et nous la publions sous le responsabilité de l'auteur, en dépit du ton blessant qu'il a adopté contre la Pologne et la France. Nous tenons a faire remarquer, que l'auteur fait erreur en presumant que la Finlande pourrait participer a une telle alliance, comportant une collaboration militaire contre n'importe qui. Comme nous l'avons dit dans un de nos articles, il ne peut être question de la participation de la Finlande, que dans le cas ou l'alliance serait exclusivement défensive, et dirigée contre une attaque venant du côté de la Russie.

La Finlande doit-elle participer a une alliance
défensive balte?

Le projet d'une alliance défensive balte, entre la Finlande, l'Esthonie, la Lettonie, la Lithuanie et la Pologne a été longtemps débattu dans la presse de ces pays limitrophe de la Russie, et la question a avancé de manière a permettre bientôt des pourparlers entre les représentants des Etats intéressés.

Au point de vue théorique, il n'y a rien a y objecter. Chaque enfant sait qu'une petite branche est facile a briser, mais qu'il est moins aisé de briser un faisceau de branches. On se demande seulement s'il est dans l'avantage de la Finlande de chercher spontanément a devenir une des branches du faisceau qui sera brisé sans nul doute, aussi elle ferait mieux de garder, sous tous les rapports sa liberté d'action.

La stabilité des Etats baltes est telle qu'elle pourrait et devrait l'être? Est-il certain que les petits Etats limitrophes de la mer Baltique soient capables de maintenir sur pied une telle armée? A présent nous sommes malheureusement forces de répondre a cette question d'une manière négative. Souvenons nous aussi, a cet égard d'un des nombreux enseignements de l'histoire. De toutes les alliances, combien il y en a t-il qui ont subsisté a l'heure

de peril? Rappelons nous seulement la maniere d'agir de l'Italie, trahissant la cause de ses allies de la Triplice, souvenons nous des coalitions contre Louis XIV., reportons nous aux idées dominantes aux époques de la guerre de 30 ans et de celle de sept ans et chaque page de l'histoire nous offre des témoignages des promesses violées, sitôt que l'intérêt personnel s'en mêle. Toutes les coalitions nous montrent que plus il y a de participants, plus il y a de volontés non disposées a se plier sous la direction comme une nécessaire.

Dans l'alliance balte projetée la Pologne qui dispose de la force prépondérante et qui parmi ces Etats est le plus arrogante et le plus sûr de lui-même, occuperait une place prédominante et exigerait que ses propres intérêts soient seulement respectés. On peut se figurer ce qui en résulterait, en étudiant de plus près l'histoire de ces pays, histoire empreinte constamment de chauvinisme, de présomption et d'instabilité. Une politique du genre de celle de la Pologne, peut mener a des complications qu'il est impossible de prévoir.

Pour la Finlande, la situation géographique et politique de ses allies, pourrait amener aux conséquences les plus funestes. La Pologne est redevable a l'Allemagne de sa liberté, mais aussi a la France de ses frontières, soit des actuelles, soit de celles qu'elle espere encore obtenir aux dépens d'autres Etats. Elle s'est mise en possession, non seulement d'anciennes provinces russes dans lesquelles l'élément polonais ne forme qu'une minorité insignifiante, mais encore de territoires lithuaniens et allemands, suivant orgueilleusement la politique myope de la puissance qui la protège. Une telle maniere d'agir devra nécessairement amener des conflits interminables, non seulement avec la Russie, mais encore avec l'Allemagne qui se relevera - et cela dans un proche avenir - de son état d'abaissement. Quand ce moment de la resurrection de l'Allemagne viendra l'élément allemand opprimé en Esthonie et en Lettonie ne restera point les bras croisés, mais il se joindra a ceux de sa race. La Finlande sera-t-elle alors disposée a maintenir ses engagements, et a prendre les armes, non seulement contre son ennemi héréditaire la Russie, mais encore contre son sauveur a l'heure du

peril l'Allemagne ressuscitée ?

La période de vengeance et la politique de brigandage sans égards inaugurée actuellement en Europe sous l'égide de la France, ne peut durer qu'un couple d'années tout au plus. La réaction devra nécessairement se produire, l'Allemagne, et la Russie reconstruite par elle, reparaitront bientôt dans l'arène. Le court rêve de liberté de la Pologne, de l'Esthonie et de la Lettonie, sombrera dans le désespoir. La Finlande va-t-elle donc s'embarquer sur le vaisseau qui est destiné à couler ? Non, il nous faut des alliances, mais seulement dans quelques années, et, alors, avec de toute d'autres puissances. Jusque là, il nous faudra nous suffire à nous memes.

v.G.

Z A Ł A C Z N I K Nr. 2.

" UN SCANDAL INOUI " / Abo Underrättelser 18-VI-31

On ne saurait qualifier autrement l'intervention du ministre de la guerre contre le général von Gerich. Or, ce scandale est d'autant plus pénible qu'il montre de la part du gouvernement une servilité qui doit exalter des sentiments du plus grand dégoût chez tout citoyen qui sait réfléchir.

Tout le monde est naturellement d'accord que le général v. GERICH, dans un article, n'a pas observé strictement les limites que prescrit la courtoisie internationale à l'égard des puissances étrangères favorablement disposées pour notre pays. Mais, en lisant cet article on est saisi forcément par le vif sentiment moral et l'indignation ardente qu'il respire. Les gens de ce naturel se trompent facilement à des circonstances purement extérieures, ils se laissent emporter trop par leur tempérament. Mais ceux qui connaissent le rôle extrêmement important de M.v. Gerich dans notre guerre libératrice et qui savent combien tous ceux qui, dans cette guerre, ont combattu sincèrement sur le front blanc, sont pleins d'admiration et de reconnaissance devant une des plus robustes figures de cette glorieuse époque de notre histoire - sont

bouleversés jusqu'au fond de l'ame au sujet du traitement que M. Hämäläinen, ministre de la guerre, a cru devoir lui faire subir.

Nous sommes fermement convaincus que les représentants des puissances qu'à juste titre, ont pris offense aux paroles du général, n'ont pu exiger quelque chose de pareil. Heureusement, la magnanimité n'est pas encore tout à fait éteinte. Il est hors de doute que si le gouvernement avait fait tout dans son pouvoir, s'il avait exposé les raisons qui recommandent au peuple finlandais, s'il veut avoir le respect pour lui-même, de traiter le général v. Gerich avec de la considération et de l'estime, personne n'aurait pu exiger ce qu'on vient d'exiger. Jamais le peuple finlandais n'a pu éprouver de sentiments de honte plus amers que ceux provoqués par cette affaire, qui prouve que tous les soupçons relatifs à la direction actuelle des affaires étrangères du pays ont été justifiés. La souplesse politique si souvent préconisée de cette dernière, sa capacité de créer des relations favorables au pays n'a été sans doute, comme cette fois, que tout simplement un servilisme inouï.

Selon l'U.S. du 16 art., le commandant en chef des gardes civiques n'aurait pas encore exécuté l'ordre du ministre de la guerre. Un grand nombre de députations auraient visité ce dernier au sujet de l'incident. En tout cas, si le gouvernement persevere, on doit envisager des simplifications extrêmement severes dans les gardes civiques. Ces dernières ne sont pas des organisations militaires proprement dites et ne ressortent au ministre de la guerre qu'en temps de guerre.

au moment d'écrire ceci, nous recevons le texte de la lettre du ministre de la guerre. Disons qu'on n'aurait guère pu imaginer document plus honteux pour le pays que cette lettre dont le ton rappelle d'une manière frappante la servilité contrée autrefois devant les détenteurs du pouvoir russe. La déclaration du ministre de la guerre concernant un homme, dont les mérites effacent entièrement les siens, reflète une opinion qui va mal avec ce qui lui recommande sa position de ministre de la guerre. Si le général est allé trop loin, le ministre de la guerre ne l'a pas moins. La lettre par laquelle le gouvernement de la république finlandaise a cru conforme à sa dignité d'interdire au général v. Gerich toute fonction militaire dans ce pays à la libération duquel il a contribué plus que la plupart des Finlandais, ne con-

tient pas un mot de reconnaissance, mais seulement une foule de reproches qui par leur forme rappellent fortement le langage des ~~taxes~~ la quais.

On devine, derrière tout cela, non seulement une pression étrangère, mais encore le nationalisme finlandais, qui caractérise le gouvernement actuel et que celui-ci vient de trouver maintenant une occasion de manifester. Cela rend l'affaire encore plus pénible, encore plus honteuse.

Mais nous pouvons assurer au gouvernement, que ses paroles ne seront pas le dernier mot dit par le peuple finlandais au général v. Gerich.

Le ministre de la guerre dit que le général v. Gerich a un moment délicat pour la Finlande a fait preuve du plus grand manque de tact et de bon sens. Que le ministre se rappelle au autre moment décisif pour la Finlande, savoir le printemps ~~de~~ de 1918, et qu'il se demande si le général v. Gerich alors, au moment réellement décisif, a pu juger ce qu'exigeait le bien du pays.

Nous ne saurions presumer, que ce qu'on vient de faire satisferait les puissances qui se sont senties offensées par les paroles du général. La magnanimité ne demande pas la satisfaction par la vengeance. En effet, nous sommes convaincus que les représentants de ces puissances, si elles avaient été bien informées, n'auraient jamais exigé du peuple finlandais un acte non chevaleresque comme satisfaction pour une offense essuyées par elles. Dans ce cas présent une simple excuse de la part du gouvernement aurait suffi. La gloire violée de l'Italie, de la France, de la Pologne, de la Lettonie et de l'Esthonie, peut elle être restituée par un acte de la part de la Finlande, dont aucun de ces pays ne se serait jamais rendu coupable. Nous ne le croyons pas. - Nous ne saurions naturellement approuver l'article pour autant qu'il inflige une offensive; mais nous regrettons d'autant plus que le gouvernement, par son attitude ait rendu le scandale irréparable. Ce n'est pas ainsi que se règlent des affaires entre des "honnêtes hommes".

Za zgodnošč odpisu:

Engelberg

7800 T.2
12 lipca 1

7800/T.2.

D O NACZELN. DTWA ODDZ. II. / SZTAB GEN./

Zwraca się po wykorzystaniu .

z/r.

Adjutanta Generalnego

Jhr

Porucznik

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

JS 1168

J

538